

Declarație comună a organizațiilor societății civile privind modificarea procedurii de numire a membrilor în Comisiile de evaluare a judecătorilor și procurorilor (vetting)

6 martie 2026

Organizațiile semnatare își exprimă preocuparea și condamnă modul în care Parlamentul a promovat modificarea legislativă referitoare la numirea membrilor în comisiile de evaluare a judecătorilor și procurorilor (vetting). Deși reforma justiției rămâne una dintre cele mai importante priorități ale Republicii Moldova, modul în care sunt adoptate modificările legislative trebuie să respecte principiile transparenței, consultării publice și predictibilității procesului legislativ – principii care stau la baza procesului de integrare europeană și a democrației.

Urgența invocată nu este demonstrată juridic

Argumentul principal invocat pentru modificarea legii a fost riscul blocării activității comisiilor de evaluare. Totuși, cadrul legal existent nu indică o astfel de situație. Potrivit art. 14 din [Regulamentul comisiei de evaluare a Procurorilor](#), completele funcționează dacă sunt prezenți toți cei trei membri ai completului. În total, există trei complete (nouă membri), iar în prezent două dintre acestea sunt funcționale.

De asemenea, [Legea nr. 252/2023](#) privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor conține mecanisme clare pentru situațiile în care completul nu ajunge la o decizie unanimă. Conform art. 17 alin. (3), în lipsa unanimității, raportul este transmis plenului comisiei.

Regulamentul prevede că rapoartele Comisiei sunt adoptate cu majoritate simplă de voturi (art. 29), iar în caz de egalitate prevalează poziția susținută de cel puțin doi membri internaționali. În prezent, Comisia are opt membri, dintre care patru internaționali. În plus, raportul transmis plenului trebuie examinat în termen de cel mult 30 de zile lucrătoare.

Aceste prevederi arată că legislația existentă conține mecanisme pentru a evita blocajele. În aceste condiții, invocarea urgenței pentru modificarea legii este, cel puțin din perspectivă juridică, discutabilă.

Modificarea a fost introdusă într-un proiect cu alt obiectiv

Modificarea nu a fost promovată într-un proiect dedicat reformei mecanismului de evaluare. Amendamentul a fost introdus într-un [proiect de lege](#) care viza securitatea judecătorilor, ceea ce ridică probleme de transparență și coerență legislativă.

Guvernul a emis un [aviz](#) asupra proiectului inițial, însă acel proiect nu conținea amendamentul respectiv, acesta fiind introdus ulterior. Practica introducerii unor modificări sensibile într-un proiect de lege cu alt obiect reduce predictibilitatea procesului legislativ și limitează posibilitatea unei analize instituționale corespunzătoare.

Deși [Regulamentul Parlamentului](#) nu interzice în mod absolut astfel de situații, spiritul procedurii legislative presupune că amendamentele care modifică esențial conținutul unui proiect de lege trebuie supuse unor discuții și analize suplimentare (art. 70-71).

Lipsa consultărilor reale

Republica Moldova și-a asumat explicit, inclusiv în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană, creșterea implicării societății civile în procesele decizionale, inclusiv prin platforme consultative permanente și prin implicarea organizațiilor în elaborarea politicilor publice. Consultările autentice nu sunt doar o bună practică, ci o componentă esențială a standardelor europene de legiferare. La nivelul Consiliului Europei, în numeroase opinii cu privire la sistemul judiciar, Comisia de la Veneția a subliniat că procesul de consultare a opoziției și a actorilor relevanți reprezintă un element esențial al unei legiferări democratice. În cazul de față, modificarea a fost promovată fără o consultare publică reală, fiind introdusă, votată și promulgată în mai puțin de o săptămână.

Majoritatea calificată este un instrument de consens

Autorii amendamentului au invocat riscul ca actuala regulă de numire a membrilor comisiilor, cu 3/5 din voturile deputaților să permită blocarea procesului de numire. Totuși, scopul majorităților calificate în procedurile parlamentare este tocmai acela de a încuraja consensul politic în cazul unor instituții sensibile. În absența unor eforturi reale de a construi acest consens, argumentul blocajului rămâne insuficient demonstrat, iar aprobarea modificării într-o asemenea manieră creează percepția unei tentative de eludare a consensului politic.

Reforma justiției, inclusiv procesul de vetting, este una dintre cele mai importante reforme structurale ale Republicii Moldova. Credibilitatea acesteia depinde nu doar de rezultate, ci și de modul în care sunt adoptate regulile procesului. Modificările legislative adoptate fără consultări, introduse în proiecte ce au alt obiectiv și promovate în regim accelerat transmit un semnal problematic: că regulile de transparență și participare pot fi ocolite atunci când devin incomode. Pe termen lung, astfel de practici riscă să afecteze încrederea publică în reformă și în angajamentele autorităților privind cooperarea cu societatea civilă.

Organizațiile societății civile îndeamnă autoritățile să asigure că orice modificări legislative care vizează reforma justiției sunt discutate transparent, cu participarea societății civile, a experților și a tuturor actorilor relevanți. Numai printr-un astfel de proces reforma poate rămâne credibilă și durabilă.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)

Asociația Promo-LEX

Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)

Amnesty International Moldova

Transparency International Moldova

Fundația Soros Moldova

Centrul CONTACT

Centrul MEMORIA

Lista semnatărilor rămâne deschisă